

**POWÓDZTWO O USTALENIE NIEISTNIENIA UCHWAŁY WALNEGO
ZGROMADZENIA AKCJONARIUSZY W SPÓŁCE AKCYJNEJ NIEPUBLICZNEJ
A POWÓDZTWO O UCHYLENIE I STWIERDZENIE NIEWAŻNOŚCI UCHWAŁY**

Rozprawa doktorska Barbary Guzik

STRESZCZENIE

Zaskarżanie uchwał walnego zgromadzenia spółki akcyjnej niepublicznej stanowi przewidziany przez Kodeks spółek handlowych środek prawny służący eliminowaniu z obrotu prawnego wadliwych uchwał w drodze ich uchylenia bądź stwierdzenia ich nieważności. Spornym jednak pozostaje zarówno charakter legitymacji, jak i krąg podmiotów uprawnionych do zaskarżenia uchwał w drodze powództwa o uchylenie uchwały bądź o stwierdzenia jej nieważności oraz charakter sankcji uchwały sprzecznej z ustawą. Ponadto, zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, brak jest zgodności co do możliwości dopuszczalności powództwa o ustalenie nieistnienia uchwał zgromadzeń spółek kapitałowych.

Tym samym, celem pracy jest próba szczegółowego omówienia problematyki związanej z zaskarżaniem uchwał walnego zgromadzenia spółki akcyjnej niepublicznej poprzez dokonanie przede wszystkim pogłębionej analizy dopuszczalności powództwa o ustalenie nieistnienia uchwały walnego zgromadzenia ze szczególnym uwzględnieniem zgłaszanych w orzecznictwie oraz doktrynie wątpliwości, a także rozważenie kwestii związanych z powództwem o uchylenie i stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia. Jednocześnie do celów pracy należy zaliczyć omówienie zagadnień proceduralnych związanych z każdym ze wskazanych powództw jako niezwykle istotnych z punktu widzenia praktyki.

W pracy skorzystano z najnowszego dorobku literatury i orzecznictwa sądowego na gruncie regulacji Kodeksu spółek handlowych oraz odpowiednio, przy omawianiu zagadnień procesowych, na gruncie regulacji Kodeksu postępowania cywilnego. Z uwagi na tożsamość niektórych z omawianych regulacji z tymi, zawartymi w uprzednio obowiązującym Kodeksie handlowym oraz wpływ wykładni poprzednio obowiązujących unormowań na obecnie

występujące w Kodeksie spółek handlowych, częściowo odwołano się również do wypowiedzi przedstawicieli doktryny i orzecznictwa na gruncie regulacji rzeczonych Kodeksu handlowego.

Praca została podzielona na cztery rozdziały. Pierwszy z nich poświęcony jest uchwałom walnego zgromadzenia spółki akcyjnej niepublicznej. Rozpoczyna się on od wskazania organów uchwałodawczych w spółce akcyjnej i ich krótkiej charakterystyki oraz omówienia trybu podejmowania uchwał przez walne zgromadzenie. Kolejno omówione zostały podstawowe zagadnienia pojęciowe, w tym pojęcie uchwały, a także czynności prawnej oraz sankcje wadliwości czynności prawnej. Powyższe pozwoliło na dokonanie rozważań dotyczących charakteru prawnej uchwały. Ponadto, poruszono tematykę podziału uchwał walnego zgromadzenia ze względu na ich skutki cywilnoprawne, a także zastanowiono się nad dopuszczalnością tzw. „uchwał negatywnych”.

Rozdział drugi traktuje o powództwie o ustalenie nieistnienia uchwały walnego zgromadzenia z art. 189 k.p.c. Począwszy od wyjaśnienia pojęcia czynności prawnej nieistniejącej, następnie skupia się on na kontrowersjach wokół pojęcia „uchwały nieistniejącej” zarówno pod rządami Kodeksu handlowego, jak i pod rządami obecnie obowiązującego Kodeksu spółek handlowych. W rozdziale tym przytoczone zostają także poglądy orzecznictwa i doktryny na temat oceny poszczególnych podstaw powództwa o ustalenie nieistnienia uchwały walnego zgromadzenia, które to rozważania zwieńczone są własnym stanowiskiem autorki w przedmiocie dopuszczalności rzeczonych powództwa. Następnie omówione zostały zagadnienia procesowe związane z wytoczeniem powództwa o ustalenie nieistnienia uchwały walnego zgromadzenia.

Natomiast w rozdziale trzecim omówione zostały kolejno powództwo o uchylenie oraz o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia. W zakresie powództwa o uchylenie uchwały rozważono jego podstawy, w tym kwestię samodzielności podstawy zaskarżenia w postaci naruszenia statutu spółki. Kolejno omówione zostały podstawy powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia, zarówno te o charakterze materialnym, jak i formalnym. Wiele uwagi poświęcono również sankcji uchwały walnego zgromadzenia sprzecznej z ustawą poprzez przedstawienie zarówno stanowiska opowiadającego się za bezwzględną nieważnością rzeczonych uchwał, jak i opowiadającego się za ich nieważnością względną oraz przedstawiono w tym zakresie własne stanowisko. Poruszono również zagadnienia wyłączenia możliwości stosowania art. 189 k.p.c. w sprawach o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia, zarzutu nieważności uchwały

walnego zgromadzenia oraz zakresu kognicji sądu rejestrowego do badania zgodności z przepisami prawa uchwał walnego zgromadzenia. Końcowa część przedmiotowego rozdziału odnosi się do tematyki stosowania przepisów Kodeksu cywilnego w procedurze zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia.

W rozdziale czwartym omówiono zagadnienia proceduralne związane z powództwem o uchylenie i stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia, w szczególności skupiając się na problematyce legitymacji czynnej do zaskarżenia rzeczony uchwały. Jednocześnie, mając na względzie nowelizację Kodeksu postępowania cywilnego, a przede wszystkim art. 1157 i 1163 k.p.c. poruszono zagadnienie zdadności arbitrażowej sporów o ważność uchwał walnego zgromadzenia na gruncie obecnie obowiązującego stanu prawnego.

Istotnym jest, że większość ze wskazanych wyżej zagadnień była wielokrotnie przedmiotem zarówno różnych opracowań, jak i orzeczeń Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych, jednak mimo to, w dalszym ciągu budzą one duże wątpliwości i są źródłem wielu kontrowersji.

Praca zwieńczona jest podsumowaniem, w którym w szczególności została rozważona kwestia konieczności zmian legislacyjnych w omówionym w poszczególnych rozdziałach zakresie.

Barbara Gurik